

АНАЛІЗ РИНКУ ПРАЦІ В ГАЛУЗІ ПРАВА 2023

Ринок праці, який зазнав значних змін через війну, продовжує відновлюватися. Кількість вакансій за спеціальністю «Право» в Україні за минулий рік зросла в п'ять разів, знижується конкуренція, а роботодавці стикаються з дефіцитом кваліфікованих кадрів.

З початку 2023 року відмічається зростання кількості пропозицій роботи. Зокрема, за даними Work.ua, у жовтні зафіксовано 96 593 вакансії, що на 9 % більше, ніж у березні 2023 р. Це фактично відповідає рівню квітня 2021 року (16 046 вакансій).

Насамперед варто зауважити, що юристів на сайтах вакансій шукають нечасто. Всього їх було трохи більше ніж 1 % від загальної кількості вакансій, розміщених на сайті GRC.ua. Причина – роботодавець найчастіше залучає персонал через власний сайт або використовуючи особисті зв'язки та рекомендації. Проте є і роботодавці, які шукають юриста за оголошеннями та на відповідних сайтах.

Здебільшого за оголошеннями юристів шукають неюридичні компанії. У квітні їх відсоток сягав 69 % від загальної кількості оголошень про вакансії для юристів. Відповідно, найчастіше (19 % від усіх вакансій) шукають юриста в штат. Вільний графік роботи юристам пропонують вкрай рідко.

Зважаючи на основних роботодавців, закономірно, що найчастіше шукають юрисконсультів (19 % від усіх запитів). Водночас лише в 1,3 % випадків роботодавці запитують про наявність права на заняття адвокатською діяльністю. Роботу спеціалістам без досвіду, зокрема на посадах помічників, пропонують у 5 % вакансій.

Найперше юристи потрібні роботодавцям для роботи з договорами (від підготовки проєктів до вирішення спорів щодо виконання) – 13 %; зі знанням корпоративного права – 11 %; трудового права – 9 %. Чималий попит є на знання сфери реєстрації юридичних осіб – 7 %. Власне, це закономірно з огляду на те, що основними роботодавцями є не юридичні фірми, а бізнес, якому потрібні інхауси. Усі наведені компетенції охоплюються, як правило, внутрішніми юристами компанії.

Сфери профільних знань, до яких залучають юристів, дуже різняться і визначаються сектором економіки, в якому провадить свою діяльність роботодавець. Водночас їх найчастіше цікавлять знання законодавства та супроводу проєктів, пов'язаних із нерухомістю (5 %), цінними паперами та ринками капіталів (4 %), земельним та податковим правом (по 3 % відповідно). По 2 % вакансій містили вимоги щодо наявності знань і досвіду в питаннях арбітражу, міжнародного права, комплаєнса та банківського права. Решта галузей юридичних знань вимагалися менш ніж у 2 % вакансій, а саме: антимонопольне право, злиття та поглинання, інтелектуальна власність, морське та сімейне право. Менш ніж 1 % становили вакансії, в яких потрібен був юрист, що знається на питаннях надрокористування та авторського права.

Окрім фахових знань, роботодавці висувують вимоги і до супутніх компетенцій та софт скілс. Зокрема, у 81 % вакансій була вимога знати англійську мову на тому чи іншому рівні. Ця вимога зустрічалася частіше, ніж наявність

повної вищої юридичної освіти (75 %) та знання національного законодавства (41 %).

Здавалось би, що загальна комп'ютерна грамотність сьогодні має бути притаманна сучасній людині априорі, проте деякі роботодавці окремо вказували на необхідність упевненого володіння ПК та знання програм MS Office (44 %), MS Excel (34 %), MS PowerPoint (25 %) и навіть 1С (13 %) та Skype (3 %).

Рейтинг софт скілз, сформований на основі побажань роботодавців, очолює вимога «уміння працювати в команд» (34 %). За ним із невеликим відставанням слідують ділова комунікація, відповідальність та організованість (усі по 31 %). Також роботодавці вимагають від юристів уважності (28 %), стресостійкості (25 %), комунікабельності (19 %) та грамотної мови (16 %).

Вимоги щодо наявності досвіду в певних сферах стосувалися переважно складання договорів (38 %) та договірної роботи (22 %). Також актуальним є досвід аналізу даних, претензійної роботи, антикорупційної та санкційної перевірки контрагентів (13 %), проведення аудиту, участі в судових провадженнях тощо.

Із нетипових вимог можна відзначити надання юридичних консультацій та правової допомоги з питань щодо CAPEX (капітальні вкладення), досвід запровадження програми комплаєнса, кодексу поведінки чи антикорупційної політики, контроль виконання банком законодавства у сфері платіжних систем.

В середньому фахівець за спеціальністю «Юрист» в Україні заробляє 18500 грн. Це медіана заробітних плат за даними з 1063 вакансій, розміщених на Work.ua із заголовком «Юрист» і за схожими запитами-синонімами «Lawyer», «Юрисконсульт», «Legal advisor» та ін. за останні 3 місяці. А от у довоєнний період середня заробітна плата в галузі в 2021 р. складала майже 1000 доларів на місяць.

Середня зарплата

18500 грн

Розподіл зарплат

У середньому роботодавці готові платити юристам 22 748 грн на місяць. Водночас у 47 % випадків, коли було вказано рівень зарплатні, вона була від 14 100 до 22 400 грн. Лише в 6 % вакансій роботодавець був готовий платити юристові понад 47 200 грн.

Крім винагороди певного рівня, роботодавці обіцяють юристам медичне страхування (28 % вакансій), участь у воркшопах і тренінгах у компанії (13 %), оздоровлення, безкоштовні квитки на відпочинок двічі на рік (9 %), участь у корпоративному фонді взаємодопомоги в екстрених ситуаціях, абонемент у мережу спортзалів та доступ до корпоративної бібліотеки (усі зустрічалися в 3 % описів вакансій). Показово, що так само часто компанії пропонували за потреби скористатися й програмою підтримки молодих батьків.

Тож, найбільше шансів сьогодні знайти роботу за юридичним фахом тим, хто готовий стати частиною корпорації та працювати інхаусом. Для цього треба володіти знаннями договірної права, включаючи складання договорів, а також корпоративного права.

У той же час найбільше пропозицій для співробітників із мінімальним досвідом роботи (47 %), юристів з досвідом від 3 до 6 років (31 %), або навіть без досвіду роботи (20 %). Лише 2 % пропозицій для експертів із досвідом роботи в юридичній сфері від шести років.

5 квітня 2023 року стартував добір на посади прокурорів окружних прокуратур. Документи можна було подавати з 5 по 28 квітня 2023 року. Добір було оголошено на 200 посад прокурорів окружних прокуратур. Тепер навчання для отримання посади прокурора складатиметься з двомісячного курсу та шести місяців стажування в окружній прокуратурі. Якщо особа успішно пройде цей етап, вона обов'язково приймається на роботу в ту саму окружну прокуратуру, де стажувалася. Вилучено вимогу до кандидатів на посаду прокурора щодо наявності дворічного стажу роботи в галузі права. Тепер особа може подаватися на вакантну посаду прокурора одразу після закінчення юридичного факультету. Тобто через вісім місяців після закінчення вишу особа може стати повноцінним прокурором. Також буде запроваджена посада прокурорів-стажистів в окружній прокуратурі. Прокурори-стажисти не зможуть здійснювати процесуальне керівництво у кримінальних провадженнях про тяжкі та особливо тяжкі злочини, не зможуть бути старшими групи прокурорів та не зможуть залучатися до роботи в обласних прокуратурах та в Офісі Генпрокурора.

У зв'язку з воєнним станом та кадровою проблемою, окремі суди почали запрошувати на роботу працівників апарату без конкурсу.

Наразі, у зв'язку із новелами законодавства юристи без проходження будь-якого конкурсу можуть зайняти вакантні посади державної служби – секретар судового засідання, головний спеціаліст. Відповідно до Схеми посадових окладів на посадах державної служби у 2024 році, затвердженої Кабінетом Міністрів України, посадовий оклад секретарів судових засідань становитиме:

- IX (початкового) фахового рівня – 8 591 грн;
- VIII (середнього) – 9 880 грн;
- VII (вищого) – 11 362 грн.

Рівень посади буде залежати від результатів класифікації, яку мав провести кожен окремий суд. Його визначення є індивідуальним та віднесено до компетенції керівників апаратів судів

Серед тенденцій, які матимуть вплив на юридичну професію, слід виділити подальшу глобалізацію та діджиталізацію. На мою думку, це означатиме, що у середньостроковій перспективі перевагою для юриста буде володіння не лише англійською, але й однією з інших світових мов (китайською, арабською, іспанською тощо). Також недостатньо буде просто вміти користуватися комп'ютером і знати основи офісних програм. Все більшої ваги (як у світі, так і в Україні) набирає ІТ-індустрія, тож для юристів буде важливо детальніше розбиратися у тонкощах цієї сфери, щоб розуміти потреби своїх клієнтів.

До того ж, американська юридична фірма Baker & Hostetler взяла на роботу

робота-юриста, який працює на основі штучного інтелекту. Це означає, що юристам в майбутньому доведеться якщо не взагалі перекваліфікуватися, то принаймні навчитися результативно співпрацювати в команді не тільки з іншими людьми, а й зі штучним інтелектом.

Таким чином, молодим фахівцям обов'язково необхідно брати участь у програмах стажування, практичних майстер-класах, семінарах і конференціях, знаходити час для відвідування ознайомлювальної практики. Обов'язково вивчати іноземні мови та брати участь у міжнародних правових конкурсах. Це розширює можливості до спеціалізації та працевлаштування

За матеріалами сайтів <https://pravo.ua/>, <https://www.work.ua/> grc.ua